

LONDA

RIPOTI YA HAKI ZA KIDIJITALI NA USHIRIKSHWAJI KATIKA AFRIKA

JAMHURI YA AFRIKA YA KATI

LONDA

Ripoti ya Haki za Kidijitali na Ushirikishwaji Barani Afrika 2022

Imechapishwa na Paradigm Initiative
374 Borno Way, Yaba, Lagos, Nigeria
Email: media@paradigmhq.org
www.paradigmhq.org

Iliyochapishwa Aprili 2023

Ripoti iliyotolewa na Paradigm Initiative
Ubunifu na Muundo na Kenneth Oyeniya

Chapisho hili linaweza kunaswa tena kwa matumizi yasiyo ya kibiashara kwa namna yoyote ile mradi sifa inayostahili imetolewa kwa wachapishaji, na kazi itawasilishwa bila upotoshaji wowote.

Hakimiliki © 2023 Paradigm Initiative

Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

ISBN: 978-978-797-8980-8

Jamhuri ya Afrika ya Kati

► Ufupisho

Jamhuri ya Afrika ya Kati ni mojawapo ya nchi zenye watu wachache zaidi barani Afrika, ikiwa na viwango vya kupenya kwa intaneti na simu za rununu miongoni mwa nchi za chini kabisa katika kanda, 9.8% na 48% mwaka 2020. Nchi hii ni sehemu ya mikataba kadhaa ya kimataifa na kikanda ambayo inakuza haki za binadamu kwa ujumla na pia haki za faragha, faragha ya mawasiliano na upatikanaji wa habari bila malipo; masharti sawa yapo katika sheria za kitaifa.

Rasmi, serikali haijawahi kuidhinisha kufungwa kwa Mtandao, lakini aina zingine za vizuizi vya uhuru wa kuwasiliana na kujuliana hali kwenye mtandao tayari vimefanyika, kama vile kuzuia huduma ya meseji. Serikali bado haijahakikisha uhuru wa kujieleza na uhuru wa vyombo vya habari, waandishi wa habari bado wanatishiwa, licha ya kuwepo kwa Sheria ya 2020 kuhusu Uhuru wa Mawasiliano.

Kwa upande wa maendeleo ya TEHAMA na matumizi yake katika maisha ya kila siku ya raia, inchi bado iko nyuma kwa kuwa hakuna huduma za umma zinazotolewa kwa sasa kwa kutumia teknolojia. Bado mnamo 2022, nchi ilianza mradi kabambe wa kuanzisha bitcoins kusaidia uchumi wake, lakini mradi huo haukudumu kwani ulitangazwa kuwa kinyume na katiba na mahakama ya juu zaidi nchini.

Inapendekezwa kwa serikali kutumia teknolojia ya kidijitali ambayo inaweza kufungua njia mpya za maendeleo nchini Jamhuri ya Afrika ya Kati, kusaidia kupunguza umaskini, kuongeza shughuli za kiuchumi, na kupanua utoaji wa huduma kwa umma, katika nchi iliyo na migogoro ya mara kwa mara.

Utangulizi

Jamhuri ya Afrika ya Kati (CAR) ni nchi inayozungumza Kifaransa katika eneo la kati la Afrika na mji mkuu wake ni Bangui. Ikiwa na eneo la 622,980 km² na idadi ya watu inayokadiriwa na Benki ya Dunia kuwa milioni 5.4 mnamo 2020,⁴⁹ ni mojawapo ya nchi zenye watu wachache zaidi duniani.

Ikiwa huru kwa miaka 65 iliyopita, tangu Desemba 1958, nchi hiyo imekabiliwa na hali tete ya kisiasa na kiusalama kwa zaidi ya miongo miwili licha ya juhudi za dhati za Waafrika wa Kati na jumuiya ya kimataifa. Mgogoro huo uliongezeka karibu mwaka wa 2013 na kuwa alama ya mapinduzi ya kijeshi yaliyoratibiwa na Michel Djotodia. Rais Faustin-Archange Touadera, wa chama cha siasa cha Mouvement des Cœurs Unis (MCU), aliapishwa tarehe 30 Machi 2016 kwa mamlaka yake ya kwanza kama Rais na alichaguliwa tena kwa muhula wa pili uliopingwa na upinzani Desemba 2020, anasimamia nchi iliyokumbwa na vitisho vya uasi na makundi yenye silaha yanayojaribu kumpindua.⁵⁰ Uwepo wa kampuni ya ulinzi ya kibinafsi ya Urusi, Wagner, ambayo aliita kusaidia kurejesha utulivu wa nchi, uwepo uliolalamikiwa na serikali za mitaa, ni moja ya ishara za kukosekana kwa utulivu wa kisiasa nchini.

Jamhuri ya Afrika ya Kati inashiriki katika mikataba kadhaa ya kimataifa na kikanda ambayo inakuza haki za binadamu kwa ujumla na pia haki za faragha, ya mawasiliano na ufikiaji bila malipo ya habari. Muhimu zaidi kati ya haya ni Azimio la Kimataifa la Haki za Kibinadamu, Mkataba wa Kimataifa wa Haki za Kiraia na Kisiasa, Mkataba wa Afrika wa Haki za Binadamu na Watu, n.k.

Sheria ya kitaifa kuhusu mawasiliano ya simu na Mtandao sio pana vya kutosha. Hadi sasa, nchi ina sheria moja tu ya kudhibiti mawasiliano ya kielektroniki. Hii ni Sheria ya 18.002 ya Januari 17, 2018, inayosimamia mawasiliano ya kielektroniki katika Jamhuri ya Afrika ya Kati,⁵¹ ambayo tutarejelea katika ripoti hii kama Sheria ya Mawasiliano ya Kielektroniki ya 2018.

Sekta ya mawasiliano ya kielektroniki na Mtandao inasimamiwa, kwa mamlaka ya kutekeleza kanuni zinazotumika, na Autorité de Régulation des Communications Électroniques et de la Poste, au ARCEP Centrafrique. Chombo hiki kiliundwa kwa Sheria ya 17.020 ya tarehe 17 Mei 2017 inayoanzisha ARCEP.⁵² Chombo hiki kiko chini ya usimamizi wa Wizara inayohusika na mawasiliano ya kielektroniki na ina mamlaka ya kufahamishwa kuhusu ukiukwaji wote wa sheria katika eneo hili kabla ya kukamatwa kwa mahakama kwa mujibu wa Kifungu cha 102 cha Sheria ya Mawasiliano ya Kielektroniki ya mwaka 2018.

Sehemu ya kwanza ya ripoti hii inatoa uchanganuzi wa nchi ambao unagusa kwanza masuala ya uhuru wa mtandao kama vile ufikiaji na kukatizwa kwa mtandao, uhuru wa kujieleza na vyombo vya habari, faragha na ufuatiliaji, pamoja na ulinzi wa data. Zaidi ya hayo, uchambuzi wa nchi unaonyesha hali ya Hazina ya Huduma kwa Wote ya Jamhuri ya Afrika ya Kati. Sehemu ya pili inahusu maendeleo katika nyanja ya TEHAMA, ambayo yametokea nchini katika miaka ya hivi karibuni; hizi ni pamoja na mradi wa sarafu ya crypto na juhudi za kukuza ujuzi na ujuzi wa kidijitali ili kusaidia kupitishwa na matumizi ya TEHAMA katika maisha ya kila siku ya raia wa Jamhuri ya Afrika ya Kati. Ripoti inafunga kwa hitimisho kwa mapendekezo.

49 Banque Mondiale, République Centrafricaine - Vue d'ensemble, <https://www.banquemondiale.org/fr/country/centrafricanrepublic/overview#1> (accessed on December 27, 2022).

50 Banque Mondiale, République Centrafricaine - Vue d'ensemble, <https://www.banquemondiale.org/fr/country/centrafricanrepublic/overview#1> (accessed on December 27, 2022).

51 Electronic Communications Act of 2018, https://arcep.cf/images/textes/lois/Loi_18_002_regissant_les_communications_electroniques_en_RCA.pdf (accessed on December 27, 2022).

52 Law 17.020 of May 17, 2017 establishing ARCEP, https://arcep.cf/images/textes/lois/Loi_17_020_portant_creation_ARCEP.PDF (accessed on December 27, 2022).

Uchambuzi wa Nchi

UHURU WA MTANDAO

UFIKIAJI WA MTANDAO NA USUMBUFU

Mazingira ya teknolojia mpya ya habari na mawasiliano ni ya kawaida kidogo. Sekta za simu za mkononi na mtandao hazijaendelezwa. Kulingana na ripoti ya robo 3 ya 2020 kutoka Mamlaka ya Udhambi wa Mawasiliano ya Kielektroniki ya Afrika ya Kati na Ofisi ya Posta (bila kujumuisha takwimu za waendeshaji mmoja ambaye hakuwasilisha zao), chini ya raia milioni 2.6 wa Afrika ya Kati wanatumia simu za rununu kufikia mwisho wa Septemba, 2020, na kuleta kiwango cha kupenya kwa simu za rununu hadi 48%, na takriban 503,800 tu ndio wanaoweza kupata Mtandao, kwa makadirio ya kiwango cha kupenya kwa mtandao kwenye simu za rununu cha 9.8%.⁵³

Soko la simu za rununu na mtandao linatawaliwa na waendeshaji wakuu 4 ambao pia ni watoa

huduma za mtandao. Hizi ni Telecel (48% ya soko), Orange France (37% ya soko), Moov (15% ya soko) na Azur Nationlink Télécoms (ambayo haikuripoti takwimu zao za robo hii) kulingana na data kutoka kwa Mdhambi. Kampuni hiyo, Black Millenium, inahusika tu katika utoaji wa Intaneti isiyotumia waya, ikiwa na wastani wa 0.094% ya wateja kwa kila wakaaji 1,000 kulingana na ripoti hiyo hiyo.

Kebo za Mkongo wa Optiki bado hazitumiki nchini Jamhuri ya Afrika ya Kati, lakini nchi hiyo ni sehemu ya mradi wa Mkongo wa Afrika ya Kati ulioidhinishwa Desemba 2017, uliotiwa saina Januari 2018 na uliopangwa kukamilika Machi 2023.⁵⁴ Mradi huu una vipengele vinne, ambavyo ni miundombinu ya mkongo wa mtandao wa intaneti; maombi na huduma za TEHAMA; msaada wa kitaasisi na kujenga uwezo; na usimamizi wa mradi; kwa lengo la "kusababisha ongezeko la mapato ya kodi na kupunguza gharama za miamala ya kiuchumi na kijamii, ufikiaji wa kidijitali kwa maeneo ya vijijini pamoja na ushirikiano wa kikanda kupitia uanzishwaji wa miundombinu ya mkongo wa mtandao wa intaneti ambayo itarahisisha upatikanaji wa huduma kwa nchi jirani. Cameroon na Kongo) na kusasishwa kwa mkataba wa kijamii kupitia uundaji wa nafasi za kazi kwa vijana haswa".

Kulingana na ripoti nyingine ya ARCEP Afrika ya Kati juu ya mabadiliko ya viashiria vya masoko ya mawasiliano katika robo ya kwanza ya 2020, makampuni haya ya mawasiliano yanachukua 51% tu ya eneo la mipaka ya inchi.⁵⁵ Kando na mambo mengine, kama vile kutojua kusoma na kuandika (watu wazima 8 kati ya 10 hawajui kusoma na kuandika kulingana na afisa wa UNICEF aliyenukuliwa katika ripoti ya Taasisi ya Uhusiano wa Kimataifa ya Ufaransa, Ifri) na uwezo mdogo wa kununua, hii ingehalalisha

53 ARCEP Centrafrique, L'évolution des Indicateurs des marchés de télécommunications en Centrafrique, https://arcep.cf/images/documents_divers/observatoires/2020/TABLEAU_DE_BORD_MARCHES_TELECOM_RCA_Q3_2020.pdf (accessed on 27 December 2022).

54 Jamhuri ya Afrika ya Kati -CAB – CAR component: <https://projectsportal.afdb.org/dataportal/VProject/show/P-CF-GB0-002> (accessed on 26 December 2022).

55 IFRI, Les réseaux sociaux centrafricains à l'aube des élections : symptôme avancé d'une crise politique à venir, <https://www.ifri.org/fr/publications/etudes-de-lifri/reseaux-sociaux-centrafricains-laube-elections-symptome-avance-dune>, (accessed on 27 December 2022).

kiwango cha chini cha kupenya kwa simu za rununu na mtandao.⁵⁶

Rasmi, serikali haijawahi kuidhinisha kuzimwa kwa Mtandao, lakini aina zingine za vizuizi vya uhuru wa kuwasiliana na kupashana habari kwenye mtandao tayari vimefanyika, kama vile kuzuia huduma ya meseji,⁵⁷ au tovuti ambazo ni muhimu sana kwa utawala uliopo. Mashirika ya kiraia ya eneo hilo yanashuku kuwa serikali inahusika na baadhi ya matatizo ya mtandao yanayotokea wakati wa mivutano ya kisiasa.

UHURU WA KUJIELEZA NA UHURU WA VYOMBO VYA HABARI

Bunge la Jamhuri ya Afrika ya Kati lilipitisha sheria mnamo Novemba 30, 2020 ambayo ilitangazwa mnamo Desemba 21, 2020, Sheria ya Uhuru wa Mawasiliano, ambayo inaunga mkono maendeleo ya vyombo vya habari nchini. Sheria hii inachukua nafasi ya Amri 05.002 ya Februari 22, 2005 inayohusu vyombo vya habari nchini.

“Umuhimu wa sheria hii ni kwamba itawapa waandishi wa habari na wale wanaohusika na mawasiliano uhuru zaidi wa kufanya kazi bila kuwa na wasiwasi na hatua za haraka za kisheria, bali kwa kusimamiwa na utawala na vikwazo vingine vinavyoweza kutolewa. Lakini wakati huo huo, inawapa waandishi wa habari wajibu; ile ya kuepuka kuwadhuru wengine kwa madai, uwongo,” anasema Ange Maxime Kazagui, Waziri wa Mawasiliano na Vyombo vya Habari ambaye aliwasilisha mswada huo.⁵⁸

Kulingana na Waandishi Wasio na Mipaka (RSF),⁵⁹ sheria mpya hairuhusu uandishi wa habari huru na wenye ubora kiutendaji. Lakini Rais wa Baraza Kuu la Mawasiliano (HCC) anabainisha⁶⁰ masharti mapya ambayo ina, kwa kuzingatia mitandao ya kijamii ambayo

haikuangaziwa katika sheria ya zamani. Sifa nyingine ya sheria hii mpya ni kwamba ilihalalisha makosa ya vyombo vya habari.

Kuna vituo viwili pekee vya televisheni nchini Jamhuri ya Afrika ya Kati na redio inasalia kuwa njia kuu ya kupata habari, kukiwa na vituo kadhaa nchini kote. Redio Ndeke Luka, mojawapo ya vyombo vichache vya habari vinavyotangaza habari zinazoheshimu ukweli na vyanzo, kama Mtandao wa Wanahabari wa Haki za Kibinadamu (RJDH) na vyama vichache vya wanablogu na waandishi wa habari wanaofanya ukaguzi wa ukweli, mara kwa mara hukabiliwa na shinikizo.

RSF inaendelea kusema kuwa licha ya hali yao ya kuzorota katika suala la uwekezaji na rasilimali, ambayo imedumu kwa miaka mingi, vyombo vya habari vya umma vinasalia kuwa na ushawishi na kuchukua maagizo kutoka kwa watendaji. Baraza Kuu la Mawasiliano linashutumiwa na taaluma ya kutekeleza vikwazo vya kiholela, wakati vikwazo hivyo havijachukuliwa moja kwa moja na serikali, kama ilivyokuwa mwaka wa 2021 kwa tovuti mbili za habari. Gazeti la Corbeau News na Le Tsunami hazikupewa onyo lolote wakati wizara ya posta na mawasiliano iliwaagiza waendeshaji mtandao mnamo Februari 16 kukata ufikiaji wa tovuti zao “hadi ilani zaidi” kwa msingi kwamba walikuwa wameeneza “mazungumzo ya chuki” na habari za uwongo katikati ya “Mgogoro wa usalama.” Wizara haikutaja makala au chapisho maalum.⁶¹

Ni wazi kwamba hakuna uhuru wa vyombo vya habari tangu RSF iripoti kwamba nchini Jamhuri ya Afrika ya kati, mamlaka inazidi kupata ugumu kuvumilia ukosoaji; waandishi wa habari wanaohoji wahusika wakuu mbalimbali wa mzozo huo huchukuliwa mara kwa mara kama majasusi au washirika wa makundi yenye

56 IFRI, Les réseaux sociaux centrafricains à l'aube des élections : symptôme avancé d'une crise politique à venir, <https://www.ifri.org/fr/publications/etudes-de-lifri/reseaux-sociaux-centrafricains-laube-elections-symptome-avance-dune>, (accessed on 27 December 2022).

57 SMS bloqués en Centrafrique : “Une décision digne d'une dictature”, available at <https://www.france24.com/fr/20140604-centrafrique-sms-bloques-decision-dictature-bangui-revolte>, (accessed on 27 December, 2022).

58 Centrafrique : une nouvelle loi sur la liberté de la presse : <https://www.radiondekeluka.org/actualites/politique/36294-centrafrique-une-nouvelle-loi-sur-la-liberte-de-la-presse.html> (accessed on 20 December 2022).

59 République Centrafricaine: <https://rsf.org/fr/pays/r%C3%A9publique-centrafricaine>

60 Le HCC présente la nouvelle loi relative à la liberté de communication en Centrafrique : <https://oubanguimedias.com/2021/04/28/le-hcc-presente-la-nouvelle-loi-relative-a-la-liberte-de-communication-en-centrafrique/> (accessed on 27 December 2022).

61 RSF decries arbitrary blocking of two CAR news websites: <https://rsf.org/en/rsf-decries-arbitrary-blocking-two-car-news-websites> (accessed on 20 December 2022).

silaha.

FARAGHA NA UFUATILIAJI

Haki za faragha, kupata habari pamoja na haki ya kupata taarifa zinalindwa na Katiba ya Jamhuri ya Afrika ya Kati. Marejeleo muhimu yanaweza kupatikana kwenye Kifungu cha 16⁶² ya Katiba⁶³ tarehe 30 Machi, 2016. Uhuru wa vyombo vya habari unatambuliwa na kuhakikiwa. Inatekelezwa chini ya masharti yaliyowekwa na sheria kwa mujibu wa Ibara ya 15 ya Katiba hiyo hiyo.

Kama ilivyo katika nchi nyingi za Kiafrika, kuna vifungu visivyo wazi katika sheria ambavyo vinaweka mipaka juu ya usiri wa mawasiliano kwa kuidhinisha aina za ufuatiliaji katika kesi maalum. Katika Jamhuri ya Afrika ya Kati, hizi zimo katika Sheria ya Mawasiliano ya Kielektroniki ya 2018 (Sheria ya 2018).

Mojawapo ya vipengele vinavyoweza kuwezesha ufuatiliaji siku hizi ni usajili wa lazima wa watumiaji wa mawasiliano ya simu au huduma za mawasiliano ya kielektroniki. Waendeshaji wanalazimika kubaini wateja wao wote kulingana na masharti ya Kifungu 61⁶⁴ cha sheria.

Sheria hiyo hiyo inaweka kanuni nne katika nyanja ya mawasiliano ya kielektroniki, ikijumuisha utoaji wa leseni, uidhinishaji, tamko na taratibu za bure ambazo watoa huduma wote, kila mmoja kulingana na sekta/kesi yake, wako chini yake.

Waendeshaji katika sekta ya mawasiliano ya simu wako chini ya mojawapo ya mifumo hii na ikiwa ni utovu wa nidhamu, Waziri, kwa pendekezo la ARCEP anaweza kuamua kuondoa leseni au aina nyingine ya idhini kama

ilivyoelezwa katika Kifungu 16.1⁶⁵ ya Sheria ya 2018.

Waendeshaji wametakiwa kuheshimu usiri wa mawasiliano kama ilivyoainishwa na Sheria ya 2018 katika Kifungu chake cha 112.⁶⁶ isipokuwa katika hali fulani zilizotolewa na sheria kama vile ulinzi wa usalama wa umma au ulinzi wa taifa.

Kifungu cha 113 cha sheria hiyo hiyo kinachukua maelezo ya mistari yote ambayo haifai kuvuka kuhusu usiri wa mawasiliano. Inasisitiza katika aya1⁶⁷ juu ya marufuku katika eneo lote la Afrika ya Kati ya kuingilia, kusikiliza, kunakili na kutoa taarifa za mawasiliano yanayotumwa kwa njia ya kielektroniki. Hili litawezekana tu kwa idhini ya awali ya Mwendesha Mashtaka wa Serikali au jaji anayechunguza.

62 Article 16: The secrecy of correspondence as well as that of electronic postal, telegraphic and telephone communications are inviolable. Restrictions to the above provisions can only be ordered by law.

63 Constitution of 30 March 2016, https://www.constituteproject.org/constitution/Central_African_Republic_2016.pdf?lang=en (accessed on 20 December 2022).

64 Article 61: Operators are obliged to identify all subscribers of their services. The obligation to identify the subscriber extends to the entire distribution circuit of the operator. The methods and criteria for identifying users and customers of electronic communications services are defined by regulation.

65 Article 16.1: Licenses are granted, transferred, modified, renewed, suspended or withdrawn by order of the Minister, on the basis of a reasoned proposal by the Regulatory Authority.

66 Article 112: Operators and their employees are required to respect the secrecy of correspondence by means of electronic communications and the conditions for the protection of the privacy and personal data of users, subject to the obligations relating to the requirements of national defense and public security and the prerogatives of the judicial authority.

67 Article 113.1: The interception, listening, recording, transcription and disclosure of correspondence sent by electronic means, except with the prior authorization of the Public Prosecutor or an investigating judge, in accordance with national legislation, in the context of a judicial investigation or by an authorized person in the context of an administrative investigation whose purpose is the protection of national defense and public security.

Kuzuiliwa kwa mawasiliano, ukiukaji wa usiri wa mawasiliano na ufuatiliaji bado ni marufuku, isipokuwa kwa kesi zilizoinishwa katika Kifungu 136.2⁶⁸ cha sheria ya 2018. Isipokuwa hizi zinahusiana na kesi za upelelezi wa kimahakama kwa idhini ya Mwanasheria Mkuu wa Jamhuri, uchunguzi wa kiutawala kwa lengo la kulinda usalama wa umma, ulinzi wa taifa, mapambano dhidi ya ugaidi na kesi ambapo waandishi ya mawasiliano au mawasiliano kutoa idhini yao. Kwa kuwa Jamhuri ya Afrika ya Kati haina sheria kuhusu usalama wa mtandaoni au katika mapambano dhidi ya uhalifu wa mtandaoni, bado kuna wasiwasi kwamba kesi hizi za kipekee hazieleweki na hazieleweki.

Hakuna kamera za CCTV za umma nchini. "Kwa nchi yenye masuala ya umeme, ambayo hakuna barabara sahihi, wala taa za kuongozea magari, serikali itajisumbua vipi kuweka kamera za CCTV mitaani? Kwa madhumuni gani?", kilieleza chanzo changu.

ULINZI WA DATA

Nchi haina sheria au kanuni zinazoshughulikia mahususi masuala yanayohusiana na hifadhidata za kibayometriki na ujanibishaji wa data.⁶⁹

Sheria ya 2018 inasisitiza juu ya heshima ya

faragha na ulinzi wa data ya kibinafsi ya wateja, isipokuwa kwa kesi zilizotolewa na sheria katika kifungu 112.⁷⁰ Sheria hii inashughulikia kwa ufupi mambo muhimu kama vile ukusanyaji wa data, uchakataji wa data, muda wa uhifadhi wao na kutokujulikana kwao na kufutwa kwake isipokuwa kesi zilizowekwa na sheria. Masharti haya ya kutotambulisha majina na kufuta yanaletwa na Kifungu 116.⁷¹

Sheria ya 2018 kwa mara nyingine inaweka kwa waamuzi wa huduma za mawasiliano ya mtandaoni ulinzi wa data ya kibinafsi ya wateja wao katika Kifungu 117⁷² ukirejelea Kifungu cha 116. Wanaruhusiwa tu kuchakata data ya trafiki ili kutangaza huduma zao au sivyo kwa utoaji wa huduma za ongezeko la thamani. Mwananya huu unafunguliwa na Kifungu 121.⁷³

Muda wa uhifadhi wa data ya kibinafsi ya watumiaji wa huduma za mawasiliano huwekwa na amri ya Waziri kulingana na aina ya data. Hata hivyo, kwa madhumuni ya utafiti, uthibitisho na mashtaka ya makosa ya jinai, data fulani inaweza kuwekwa kwa muda usiozidi mwaka mmoja bila kufutwa au kutokujulikana kama ilivyoainishwa katika Kifungu 119⁷⁴ cha sheria ya 2018.

Sheria pia inakataza uchakataji wa data kuruhusu eneo la vifaa vya terminal vinavyotumiwa na mtumiaji wa huduma za

68 Article 136. 2 a) The person has obtained the consent, either of the author of the private communication or of the person to whom the author draws it, to take cognizance of the private communication and to reveal its contents. b) The person intercepting a private communication in accordance with an authorization issued by the Public Prosecutor or by an investigating judge, in accordance with national legislation, in the framework of a judicial investigation or by an authorized person in the framework of an administrative investigation that has as its object the protection of public security, national defense or the prevention of acts of terrorism; c) Staff members of the Regulatory Authority intercepting a private communication with a view to identifying, isolating or preventing the unauthorized use of a frequency or transmission.

69 CIPESA: Privacy Imperiled: Analysis of Surveillance, Encryption and Data Localisation Laws in Africa: http://104.152.168.205/~cipesa/old/?wpfb_dl=492 (accessed on 26 December, 2022)

70 Article 112 of the Electronic Telecommunications Act of 2018 calls on Operators and their employees to respect the secrecy of correspondence by electronic means, to protect the privacy and personal data of their users. Except for the requirements required by national defense and public security and the prerogatives of public authority.

71 Article 116: This chapter applies to the processing of personal data in the context of the provision of electronic communications services to the public. It applies in particular to networks that support data collection and identification devices. Operators, in particular those whose activity is to provide access to online public communication services, shall erase or render anonymous any data relating to: traffic, subject to the provisions relating to persons; the need to investigate, establish and prosecute criminal offences; and the need for billing.

72 Article 117: Persons who, as part of a principal or accessory professional activity, offer to the public a connection enabling online communication through a network access, including free of charge, are subject to compliance with the provisions applicable to operators under this article.

73 Article 121: Operators may also process traffic data in order to market their own electronic communications services or to provide value-added services in compliance with the laws and regulations in force.

74 Article 119: For the purposes of the investigation, ascertainment and prosecution of criminal offenses and for the sole purpose of allowing, as necessary, the provision of information to the judicial authority, it may be deferred for a maximum period of one (01) year to operations tending to erase or anonymize certain categories of technical data.

mawasiliano ya kielektroniki na muda wa mawasiliano, isipokuwa kwa idhini ya mtumiaji au kwa madhumuni ya uchunguzi. Mtumiaji anafahamishwa kuhusu asili ya uchakataji, muda wake na iwapo unatumwa au la kwa watoa huduma wengine. Hii imetolewa katika Kifungu 122⁷⁵ cha sheria ya 2018.

Sheria hiyo inampa mtumiaji haki ya kuondoa idhini hii wakati wowote na bila malipo. Inaendelea zaidi katika jambo la wito wa huduma za dharura, ambazo hujumuisha moja kwa moja idhini ya mwandishi kwa ukusanyaji na usindikaji wa taarifa za kiufundi kuhusu mawasiliano, utambulisho wa mtumiaji na eneo la vifaa vya terminal, lakini kamwe maudhui ya mawasiliano kama inavyosisitizwa katika aya 3⁷⁶ ya Kifungu 123.

Wale wanaohusika na uchakachaji na kuhifadhi data ya kibinafsi wanalazimika kushirikiana na mamlaka husika kwa kuwasiliana na data ya watumiaji wa huduma zao ndani ya mfumo wa mapambano dhidi ya ugaidi, usalama wa umma na ulinzi wa kitaifa kama ilivyoainishwa katika kifungu cha 124.1 na 2.⁷⁷ Data hizi hazijumuishi maudhui ya mawasiliano. Inafafanuliwa wazi tu kwamba mtumiaji anaarifiwa kuhusu mawasiliano ya data wakati ombi linafanywa kwa mtoa huduma.

Mfuko wa Huduma kwa Wote

Hazina ya Huduma kwa Wote (USF) nchini Jamhuri ya Afrika ya Kati imeanzishwa katika Sheria ya Mawasiliano ya Kielektroniki ya 2018 chini ya Kifungu cha 77 hadi 81. Inafafanuliwa kama “seti ya chini kabisa ya huduma zilizobainishwa za ubora maalum ambazo zinaweza kufikiwa na watu wote chini

ya masharti ya ushuru wanayoweza kumudu wakati wote. eneo” (Kifungu cha 77), huundwa kwa michango kutoka kwa kila mwendeshaji kwa kiwango cha “2% ya mauzo ya mwaka uliopita ya kila mwendeshaji” (Kifungu cha 79). Sheria inasema kwamba “taratibu mahususi za utoaji wa huduma kwa wote zinafafanuliwa na amri iliyochoyuliwa katika baraza la mawaziri”. Amri Na 19 043 inayofafanua sheria na masharti

ya utoaji na ufadhili wa FSU ya mawasiliano ya kielektroniki ilitiwa saina na Rais mnamo Februari 20, 2019,⁷⁸ kutangaza kuundwa

75 Article 122: Without prejudice to the provisions of articles 112, 113, 114, 115 and 116 of this Law, and subject to the needs of judicial investigations, data allowing the location of the terminal equipment of the user of electronic communications services may not be used during the communication for purposes other than its routing, nor may it be stored and processed after the completion of the communication, except with the consent of the said user, who shall be duly informed of the categories of data involved, the duration of the processing, the purposes for which it is to be carried out, and whether or not it will be passed on to third party service providers.

76 Article 123.3: In no case may they concern the content of the correspondence exchanged or the information consulted, in any form whatsoever, in the context of these communications.

77 Article 124.1 and 2. In order to prevent acts that may be detrimental to public security, national defense and acts of terrorism, the agents individually designated and duly empowered by the competent authority may, after express authorization by the Public Prosecutor, demand from the operators and persons concerned the communication of the data stored and processed by them pursuant to the said Article. The data that may be the subject of such a request is limited to technical data relating to the identification of the numbers of a user of voice services or connection to electronic communications services, to the identification of all the numbers or connections of a designated person, to data relating to the location of the terminal equipment used, as well as to technical data relating to the communications of a user of electronic communications services relating to the list of numbers called and calling, and the duration and date of the communications.

78 Decree No 19 043 defining the terms and conditions for the provision and financing of the FSU of electronic

kwa Kamati ya Maendeleo ya Mawasiliano ya Kielektroniki (chini ya Kifungu cha 2) lakini taarifa ndogo sana zinaweza kupatikana kwa umma kuhusu utendakazi wa Kamati hii na pia ufanisi wa Mfuko wa Huduma kwa Wote (USF) nchini Jamhuri ya Afrika ya Kati.

Kama ilivyo katika nchi nyingi za Kiafrika, mtu anaweza kushuku kuwa fedha zinazokusanywa kama sehemu ya FSU hutumiwa kugharamia bajeti ya jumla ya nchi, badala ya kusaidia ukuaji wa mawasiliano na muunganisho katika maeneo ambayo hayajahudumiwa vizuri nchini.

MAENDELEO KATIKA TEHAMA NA TEKNOLOJIA

ZINAZOIBUKA

FEDHA YA SARAFU YA MTANDAO (CRYPTO)

Mnamo Aprili 28, 2022 Rais Faustin Archange Touadéra, kwa mshangao wa kila mtu, alitangaza kura ya Bunge ya sheria ambayo "inasimamia shughuli zote" katika sarafu ya crypto na kufanya bitcoin "sarafu ya kumbukumbu" pamoja na CFA franc.⁷⁹ Matumaini ya Serikali, ya kwanza barani Afrika kuchukua hatua hiyo, ilikuwa kwamba hatua hii mpya ingesaidia kujaza hazina ya serikali. Kwa sheria hiyo, malipo yote kwa sarafu ya kidijitali, ikijumuisha kodi, yameidhinishwa katika Jamhuri ya Afrika ya Kati.

Sheria hii mpya ilikabiliwa na misukumo tofauti kutoka kwa taasisi za kitaifa na taasisi za kikanda. Tume ya Benki ya Afrika ya Kati (CBAC) imefafanua katika taarifa yake kuwa ni faranga ya CFA pekee ndiyo sarafu iliyoidhinishwa kwa ajili ya kuhifadhi hesabu za taasisi zinazohusika nayo. CBAC inapiga marufuku taasisi hizi na washirika wao wa kiufundi "katika muktadha wa huduma za malipo kubadilisha au kubadilisha, kulipa au kulipia miamala ya sarafu au faranga za CFA zinazohusiana na sarafu za siri au kuwa na kiungo nazo."

Mradi huu unaoitwa Sango Coin, ungeruhusu wageni kupata uraia au kununua ardhi nchini Jamhuri ya Afrika ya Kati kwa kutumia njia hii ya malipo ya kielektroniki. Kiholanzi Welle aliripoti 80 kwamba kwa uwekezaji wa \$60,000 katika sarafu ya fiche ambayo lazima ifungiwe ndani kwa miaka

mitano, mwekezaji wa kigeni anaweza kupata uraia wa Afrika ya Kati. Kwa pasipoti hii, mwekezaji wa kigeni atakuwa na haki ya kupata hisa katika sekta ya madini na misitu ya Afrika ya Kati kwa gharama nafuu. Uwezekano mwingine ni kuwa na kampuni inayomilikiwa na Jamhuri ya Afrika ya Kati kwa \$6,000 au kukodisha kwa miaka kumi kwenye shamba la mita za mraba 250 kwa \$10,000 katika Sango Coins.

Mashirika ya kiraia yaliwasilisha malalamiko dhidi ya hatua hii na kusababisha mahakama ya juu zaidi nchini kutangaza kuwa ni "kinyume cha katiba", kama ilivyoripotiwa⁸¹ na BBC. Mahakama ya Kikatiba iliamua kwamba utaiifa haukuwa na thamani ya soko na kwamba makazi yalilitaji makazi ya kimwili nchini.

Katika nchi ambayo haikuunganishwa vibaya kwenye Mtandao na iliyovurugwa na mzozo, mradi kati wa wao ulikuwa wa kutamani lakini haukuweza

UJUMUISHAJI WA TEHAMA

Jamhuri ya Afrika ya Kati ni nchi ambayo haina

communications: https://arcep.cf/images/textes/decrets/decret_19_043_FSU.pdf (accessed on 20 December 2022).

⁷⁹ Bitcoin en Centrafrique, les autorités y croient toujours : <https://www.dw.com/fr/centrafrique-bitcoin-cryptomonnaie-faustin-archange-touad%C3%A9ra/a-61794329> (accessed on 23 December 2022).

⁸⁰ Le fiasco de la cryptomonnaie Sango Coin en Centrafrique : <https://www.dw.com/fr/centrafrique-sango-coin-cour-constitutionnelle/a-63007614> (accessed on 26 December 2022).

⁸¹ Bitcoin en Centrafrique : la Cour suprême bloque le plan de crypto-pour-la citoyenneté : <https://www.bbc.com/afrique/region-62723779> (accessed on 27 December 2022)

rekodi katika suala la kujumuisha au matumizi ya teknolojia katika maisha ya kila siku ya watu, hasa kuhusu utoaji wa huduma za serikali kwa kutumia TEHAMA.

cha karatasi hadi sasa," alihitimisha mmoja wa wahojiwa.

Kwa mzunguko wa uchaguzi wa Disemba 27, 2020, Shirika la Maendeleo la Umoja wa Mataifa (UNDP) liliwasilisha shehena kubwa ya vifaa vya uchaguzi mjini Bangui, Juni 13, ikiwa ni pamoja na kompyuta kibao 4,400 ambazo wahesabaji watatumia kuandikisha wapiga kura.⁸² Imeripotiwa 83 kwamba chombo cha uchaguzi kinachosimamia uandikishaji wa wapigakura kilikabiliwa na masuala ya kutumia kompyuta kibao hizi, jambo ambalo lilisababisha kucheleweshwa kwa mchakato wa uandikishaji.

Walakini, kuna idadi ya mipango ya kibinafsi inayolenga kusaidia raia kupata ujuzi wa kusoma na kuandika Kidijitali, kama vile mradi huu kwa ufadhili wa Amerika, Kiharakisha cha Ujasiriamali cha Jamhuri ya Afrika ya Kati kilichoinduliwa mnamo 2019 kwa lengo la kusaidia na kutoa ushauri kwa waanzilishi na wasimamizi wa kampuni za hatua za mapema. ili kuongeza uwezo wao wa kujenga biashara zenye mafanikio na zinazoweza kutekelezwa, na kuendeleza uwezo wao wa jumla wa uongozi wa TEHAMA.⁸⁴

Mpango wa maktaba ya kidijitali iliyozinduliwa na Wizara ya Elimu, kwa kutumia kompyuta kibao iliyosheheni maudhui ya kidijitali, hurahisisha walimu kupata masomo yao wanapofundisha. Katika video hii,⁸⁵ inasemekana kuwa kadi 1000 za ufundishaji zimetayarishwa kwa shule za msingi na washauri wa ufundishaji wa Taasisi ya Kitaifa ya Utafiti na Uhuishaji wa Ualimu ndani ya mfumo wa mradi wa LONDO unaofadhiliwa na Ushirikiano wa Ufaransa na UNICEF kati ya 2015 na 2016.

Raia wa Jamhuri ya Afrika ya Kati wanasema kuwa nchi ina safari ndefu katika suala la kupitishwa kwa teknolojia, haswa kupitia mipango kutoka kwa serikali. Kukiwa na nchi ambayo haina umeme, ambapo upatikanaji wa mtandao bado ni anasa, serikali inaweza tu kutegemea ufadhili wa kibinafsi na wafadhili kusaidia miradi yake ya baadaye. "Hakuna teknolojia inayotumika katika vituo vya polisi, wala katika ofisi za uhamiaji, kila kitu ni

82 Centrafrique / Élections 2020 : démarrage de l'enrôlement des électeurs : <https://www.aa.com.tr/fr/afrique/centrafrique-elections-2020-d%C3%A9marrage-de-l-enr%C3%B4lement-des-%C3%A9lecteurs-1885888> (accessed on 27 December 2022).

83 Centrafrique : l'enrôlement des électeurs pourra-t-il se tenir dans les délais ? <https://www.rfi.fr/fr/afrique/20200711-centrafrique-ane-enrolement-electeurs-elections-generales> (accessed on 27 December, 2022).

84 Jamhuri ya Afrika ya Kati Technology Entrepreneurship Accelerator: <https://care.gmu.edu/car-project/> (accessed on 26 December, 2022).

85 Bibliothèques numériques en RCA : la technologie au service du système éducatif centrafricain : https://www.youtube.com/watch?v=b3It4qI_8VM (accessed on 27 December 2022).

Hitimisho na Mapendekezo

Teknolojia ya kidijitali inaweza kufungua njia mpya za maendeleo nchini Jamhuri ya Afrika ya Kati, kusaidia kupunguza umaskini, kuongeza shughuli za kiuchumi, na kupanua utoaji wa huduma kwa umma. Hasa, mabadiliko ya kidijitali huanza na kuboresha muunganisho wa kidijitali, kutokana na mapungufu ya sasa katika mtandao wa miundombinu ya kidijitali.

Jamhuri ya Afrika ya Kati bado iko nyuma na kwa hivyo haiko tayari kuanza mageuzi yake ya kidijitali ili kupata manufaa yote yanayotokana nayo.

SERIKALI	TAALUMA	ASASI ZA KIRAIA
<ul style="list-style-type: none"> • Serikali inapaswa kuzingatia uwekezaji wa kibinafsi pamoja na kutumia mfuko wa huduma kwa wote ili kusaidia uwekaji wa miundombinu ya teknolojia ambayo inaweza kusaidia kupanua fursa za mawasiliano na uunganisho kote nchini; • Serikali inapaswa kuzingatia kusasisha mfumo wake wa kisheria ili kuakisi maendeleo ya sasa kote barani Afrika na kutumia sheria hizi kusaidia maendeleo ya nafasi ya kiraia iliyo wazi zaidi; • Serikali inapaswa kuzingatia kupitia upya sera zake na mwingiliano wake na vyombo vya habari ili kuhakikisha mazingira ya vyombo vya habari yanakuwa wazi zaidi ambapo wanahabari na wanataaluma wa habari wanaondokana na tishio lolote 	<p>ya huduma za mawasiliano ilizalisha mauzo ya faranga za CFA bilioni 1,139 mnamo 2021, karibu kufikia bilioni 2, ambayo inawakilisha 3% ya Pato la Taifa, takriban ajira 3,000 za moja kwa moja, na zaidi ya ajira 100,000 zisizo za moja kwa moja zilitengenezwa. Idadi ya SIM kadi imeongezeka hadi milioni 40.</p>	<p>Sekta ya kibinafsi inafaa kuzingatia kuwekeza nchini, kwa kuzingatia miundombinu ya TEHAMA ili kusaidia muunganisho kwa raia wa Jamhuri ya Afrika ya Kati. viwanda, ujenzi na kazi za umma, usafiri na biashara, na kwa upande wa mahitaji na uwekezaji na matumizi⁸⁶. Teknolojia ya habari na mawasiliano (TEHAMA) pia ni kipengele muhimu cha mchakato wa maendeleo wa Ivory Coast.</p> <p>Benki ya Dunia inabainisha ukuaji wa kasi wa uchumi wa kidijitali, ikiona kuwa ni jambo la kutia moyo. “Ndani ya miaka 10, idadi ya watumiaji wa mtandao imeongezeka kutoka 9% hadi 34% ya watu. Sekta</p> <p>⁸⁶ African Development Bank, “Economic prospects in Côte d’Ivoire”, in https://www.afdb.org/fr/pays-afrique-de-louest-cote-divoire/perspectives-economiques-en-cote-divoire (accessed 13 December 2022).</p>

SERIKALI	TAALUMA	ASASI ZA KIRAIA
<p>linalohusiana na utendaji wa taaluma yao.</p> <ul style="list-style-type: none">• Mashirika ya kiraia pamoja na makundi ya wanahabari wanapaswa kuendelea kufuatilia hali ya mtandao na uhuru wa vyombo vya habari na kukaa macho kuiwajibisha serikali kila wanapohisi haki zao za kidijitali zinatishiwa;		

     @ParadigmHQ

www.paradigmhq.org

Hakimiliki © 2023